11/01/2020

Η «Αγία Σοφία» της Ελλάδας!

/ Ορθόδοξες Προβολές

Χτισμένος στο χείλος ενός γκρεμού, ο εντυπωσιακός βυζαντινός ναός της Παναγίας της Οδηγήτριας, μετά την Επανάσταση του 1821 ονομάστηκε Αγία Σοφία.

Ο επιβλητικός ναός είναι κτισμένος πάνω στο κάστρο της Μονεμβασιάς, στην άκρη ενός βράχου, πάνω από τη θάλασσα. Η παράδοση συνδέει την εκκλησία με τον αυτοκράτορα Ανδρόνικο Β΄ Παλαιολόγο. Ωστόσο, οι πηγές φανερώνουν ότι ο ναός, που αρχικά ήταν αφιερωμένος στην Παναγία Οδηγήτρια, είναι πολύ παλαιότερος και ότι χρονολογείται στα μέσα του 12ου αι., το 1150.

Όπως αναφέρει η ιστοσελίδα προβολής του βυζαντινού πολιτισμού, explorinbyzantium.gr, ο ναός συνέχισε να λειτουργεί κατά την Α΄ Ενετοκρατία (1463-1540) ως Madonna del Castello ή Nostra Donna in Castello για τις ανάγκες των καθολικών.

Στην περίοδο της Α΄ Οθωμανικής κυριαρχίας (1540-1690) ο ναός μετατράπηκε σε μουσουλμανικό τέμενος με την προσθήκη μιχράμπ, που διατηρείται στον νότιο τοίχο. Στην περίοδο της Β΄ Ενετοκρατίας (1690-1715) αποτέλεσε το καθολικό μονής δυτικού δόγματος και αφιερώθηκε στη Madonna del Carmine. Κατά την φάση αυτή, προστέθηκε στον ναό διώροφο προστώο σε όλο το πλάτος της δυτικής

όψης. Ως μουσουλμανικό τέμενος λειτούργησε ξανά στην περίοδο της Β΄ Οθωμανικής κυριαρχίας (1715-1821) και επέστρεψε στη χριστιανική λατρεία μετά την απελευθέρωση της πόλης, οπότε και αφιερώθηκε στη Σοφία του Θεού, επειδή θεωρήθηκε πιστό αντίγραφο της Αγίας Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη. Οι μετέπειτα χρονολογίες 1827 και 1845 στη δυτική όψη αντιστοιχούν προφανώς σε εργασίες επισκευής του ναού.

Αρχιτεκτονικά, ανήκει στον τύπο του ηπειρωτικού οκταγωνικού ναού, όπως το Δαφνί, ο Όσιος Λουκάς, ο Άγιος Θεόδωρος του Μυστρά κ.ά., και χρονολογείται στα μέσα του 12ου αιώνα (1150). Στα δυτικά του ναού διαμορφώνεται νάρθηκας που άλλοτε ήταν διώροφος, ενώ επί Β΄ Ενετοκρατίας προστέθηκε ο διώροφος εξωνάρθηκας. Εξωτερικά, στα νότια, προστέθηκε διπλή στοά άγνωστης χρήσης και πολυτελούς κατασκευής, η οποία κατέρρευσε το 1893. Η τοιχοδομία του ναού

θυρα των